

Průzkum

Zveřejněno: 16. prosinec 2022

První komplexní online průzkum mezi nakladateli, především těmi s ročním obratem do 1 milionu korun, provedl od srpna do října 2022 profesní spolek Cech malých nakladatelů. Oslovil především majitele nebo statutární zástupce nakladatelství. Spolu se Svazem českých knihkupců a nakladatelů vydal souhrn informací, které představují činnost menších nakladatelů (přibližně do 50 vydaných knih ročně) v aktuálních datech. Průzkumu se zúčastnilo více než 50 respondentů.

Téměř polovina z těchto malých nakladatelství byla založena v posledních dvaceti letech. Převažují OSVČ a společnosti s ručením omezeným. Téměř tři čtvrtiny těchto nakladatelství vydává do dvaceti titulů ročně, největší podíl představují nakladatelé s pěti tituly ročně. Bez zajímavosti není to, že vlivem protipandemických opatření i vysokých marží knižních distribucí se stále více respondentů spoléhá na přímý prodej přes vlastní e-shopy (92 %!), přímý vztah s knihkupci či knižní festivaly a veletrhy. K nejbližším patří adventní BookFest pořádaný Cechem malých nakladatelů, který se 3. a 4. prosince uskuteční v plzeňském prostoru DEPO2015.

Náklady na provoz se podle dosavadních odhadů nakladatelů v roce 2022 zvýšily od 10 do 50 procent (horní hranice u poloviny nakladatelů). Z toho lze také odvodit po letech relativní stability příčinu stoupajících cen knih. Na druhé straně zaznamenávají nakladatelé v letošním roce zároveň výrazný propad tržeb, také převážně od 10 do až 20 procent. Téměř polovina nakladatelů se přesto obejde bez grantů buď úplně nebo převážně. Větší část produkce nepřekvapivě patří původní české literatuře všech žánrů a oborů, přesto významný podíl zaujímají i překlady. Průzkum také ukázal další související vztahy, mj. rozložení distribuce, způsoby propagace apod.

„V rámci Cechu jsme takto podrobný průzkum provedli vůbec poprvé. Výsledky se dají interpretovat tak, že řada menších středních nebo přímo malých nakladatelů se dostává na existenční hranu. Ostatně, třetina respondentů má i jinou výdělečnou činnost, pro desetinu jde o zcela ztrátovou činnost. Obáváme se, že v roce 2023 může vlivem nepříznivého vývoje celého hospodářství utlumit činnost poměrně značný počet nakladatelů,“ komentuje výsledku Daniel Podhradský, spoluzakladatel Cechu malých nakladatelů.

Podle dosud poslední ověřené statistiky za rok 2020 připadá na nakladatele, kteří vydávají do 100 titulů ročně, 64 procent celkové produkce. Z celkových 13 500 titulů to v roce 2020 bylo 8600 titulů. Malí či menší nakladatelé tak stále představují i přes výrazný integrační trend v posledních letech významný podíl na českém knižním trhu. Na rozdíl např. od Francie, kde velcí nakladatelé reprezentují už řadu let více než 80 procent produkce.

V roce 2020 působilo v České republice celkem 1880 aktivních nakladatelů (tedy těch, kteří vydali alespoň jednu knihu). Další podrobnější data připravuje SČKN ve výroční Zprávě o českém knižním trhu 2021, která bude vydána do konce tohoto roku.

Všem zúčastněným děkujeme za důvěru a čas.

[Cech malých nakladatelů + Komise pro malé nakladatele SČKN - průzkum - srpen 2022](#)